

МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
Установа адукацыі
“Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт”

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ

Рабочы сшытак для самастойнай працы
студэнтаў завочнай формы навучання

Віцебск
2023

УДК 94 (476)

Укладальнік :

Хаданёнак В. М.

Рэкамендавана да выдання рэдакцыйна-выдавецкім
саветам УА «ВДТУ», пратакол № 7 ад 04.03.2023.

Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : рабочы сшытак для самастойнай
працы студэнтаў завочнай формы навучання / В. М. Хаданёнак. – Віцебск :
УА «ВДТУ», 2023. – 89 с.

Рабочы сшытак па гісторыі беларускай дзяржаўнасці складзены ў адпаведнасці з
вучэбнай праграмай па курсу «Гісторыя беларускай дзяржаўнасці» для вышэйшых
навучальных устаноў.

Выданне прызначана для актывізацыі самастойнай працы студэнтаў. Будзе спрыяць
цэльнаму засваенню курса, аптымізацыі працэсу вывучэння матэрыяла. Рабочы сшытак
дапаможа правільна ажыццявіць праверку і ацэнку якасці ведаў. Уключае рознаўзроўневыя
заданні. Заданні (*) патрабуюць творчага падыходу.

Рэкамендуецца для студэнтаў усіх спецыяльнасцей завочнай формы навучання.

УДК 94 (476)

©УА «ВДТУ», 2023

ЗМЕСТ

Тэма 1. Уводзіны ў вучэбную дысцыпліну	4
Тэма 2. Этнагенез беларусаў і паходжанне назвы “Беларусь”	7
Тэма 3. Першыя дзяржаўныя ўтварэнні на тэрыторыі Беларусі	10
Тэма 4. Вялікае княства Літоўскае – поліэтнічная феадальная дзяржава Усходняй Еўропы	14
Тэма 5. Беларусь у складзе Расійскай імперыі	19
Тэма 6. Нацыянальна-дзяржаўнае будаўніцтва ў 1917–1941 гг.	22
Тэма 7. Вялікая Айчынная вайна – ключавая падзея навейшай гісторыі	27
Тэма 8. Аднаўленне і пасляваенная мадэрнізацыя БССР	37
Тэма 9. Этапы развіцця незалежнай Рэспублікі Беларусь	41
Тэма 10. Народы і рэлігіі Беларусі	44
Тэма 11. Дзяржаўныя сімвалы Беларусі	50
Тэма 12. Сацыяльна-эканамічная мадэль сучаснай Беларусі	54
Тэма 13. Беларусь у геапалітычнай прасторы	58
Тэма 14. Канстытуцыя як асноўны закон дзяржавы	60
Тэма 15. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь	63
Тэма 16. Урад як вышэйшы орган выканаўчай улады	66
Тэма 17. Заканадаўчая і судовая галіны ўлады. Палітычныя партыі і грамадскія аб’яднанні	69
Тэма 18. Рэгіёны Беларусі	73
Тэставыя заданні	76
Пералік рэфератаў	87
Літаратура для самастойнай працы	88

ТЭМА I. УВОДЗІНЫ Ё ВУЧЭБНУЮ ДЫСЦЫПЛІНУ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам:

Дзяржава _____

Суверэнітэт _____

Улада _____

Унітарная дзяржава _____

Федэратыўная дзяржава _____

Канфедэрацыя _____

Заданне 2. Запоўніце табліцу “Тэорыі паходжання дзяржавы”.

№	Назва тэорыі	Асноўны змест
1	Тэорыя Платона	
2	Тэалагічная тэор. А. Блажэннага і Ф. Аквінскага	
3	Патрыярхальная канцэпцыя Канфуцыя	
4	Тэорыя грамадскага дагавора Т. Гобса	

Заданне 3. Ахарактарызуйце наступныя ўнутраныя функцыі дзяржавы:

Эканамічная _____

Праваахоўная _____

Сацыяльная _____

Культурна-асветніцкая _____

Экалагічная _____

Заданне 4. Пералічыце знешнія функцыі дзяржавы:

Заданне 5. Прывядзіце прыклады “непрызнаных дзяржаў”, статус якіх да канца не вызначаны і палягае прадметам міжнародных дыскусій.

Заданне 6. Запоўніце табліцу “Асноўныя прыкметы дзяржавы”.

№	Прыкметы дзяржавы	Кароткая характарыстыка
1	Тэрытарыяльная еднасць	
2	Публічная ўлада	

3	Заканадаўчая манаполія	
4	Легальная сістэма спагнання сродкаў	
5	Суверэнітэт	
6	Манаполія на легальнае прымяненне сілы	

Заданне 7. Запоўніце табліцу “Перыядызацыя станаўлення дзяржаўнасці на беларускіх землях”. Якія з абазначаных перыядаў, на Вашу думку, з’яўляюцца лёсавызначальнымі для нашай краіны?

№	Назва перыяда	Храналагічныя межы
1	Дадзяржаўны	
2	Старажытнарускі	
3	Існаванне ВКЛ як незалежнай феадальнай дзяржавы	
4	Уваходжанне ВКЛ у склад РП	
5	Беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі	
6	Савецкі перыяд	
7	Незалежная Рэспубліка Беларусь	

Заданне 8. Якія крыніцы дазваляюць прасачыць развіццё беларускай дзяржаўнасці?

ТЭМА 2. ЭТНАГЕНЕЗ БЕЛАРУСАЎ І ПАХОДЖАННЕ НАЗВЫ “БЕЛАРУСЬ”

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Этнас _____

Этнагенез _____

Этнічная тэрыторыя _____

Менталітэт _____

Народнасць _____

Аўтахтоны _____

Балты _____

Славяне _____

Асіміляцыя _____

Заданне 2. Запоўніце табліцу “Канцэпцыі паходжання беларусаў”.

№	Аўтар	Асноўны змест
1	Яўхім Карскі	
2	Вацлаў Ластоўскі	
3	Мітрафан Доўнар-Запольскі	
4	Усевалад Ігнатоўскі	
5	Міхаіл Піліпенка	
6	Валянцін Сядоў	
7	Аляксандр Рыпінскі	
8	А. Сабалеўскі і І. Сразнеўскі	
9	Сяргей Токараў	
10	Іван Ласкоў	

Заданне 3. Якія этапы вылучаюцца ў фарміраванні і развіцці беларускага этнасу?

Заданне 4. Якія фактары паўплывалі на этнагенэз беларусаў?

Заданне 5. Якія існуюць версіі паходжання назвы “Белая Русь”?

Заданне 6. Пералічыце гістарычныя этапы фарміравання і развіцця беларускай мовы.

Заданне 7. Білінгвізм – характэрная рыса сучаснай беларускай нацыі. Прывядзіце гістарычныя прыклады двухмоўя?

---

* **Заданне 8.** Прывядзіце прыклады народных песень, якія, на Вашу думку, найбольш адпавядаюць менталітэту беларусаў.

ТЭМА 3. ПЕРШЫЯ ДЗЯРЖАЎНЫЯ ЎТВАРЭННІ НА ТЭРЫТОРЫІ БЕЛАРУСІ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Феадалізм _____

Дружына _____

Княжацкая дынастыя _____

Феадальная раздробленнасць _____

Вотчына _____

Заданне 2. Запоўніце табліцу. Плямёны на тэрыторыі Беларусі.

Назва племені	Тэрыторыя і населеныя пункты	Верагоднае паходжанне назвы
Крывічы-палачане		
Дрыгавічы		
Радзімічы		

Заданне 3. Пералічыце асноўныя асаблівасці натуральнай гаспадаркі.

Заданне 4. Што такое “Кіеўская Русь?”. Адкуль бярэ свой пачатак гэты тэрмін?

Заданне 5. Запоўніце схему “Прычыны феадальнай раздробленнасці”.

Заданне 6. Хто з’яўляецца першым вядомым полацкім князем? Адкуль ён з’явіўся ў Полацку?

---

* **Заданне 7.** Выкажыце ўласнае стаўленне да падзей, прыгадваемых у летапіснай легендзе пра сватаўство наўгародскага князя Уладзіміра Святаславіча да Рагнеды.

Заданне 8. Хто такі Усяслаў Брачыслававіч (Чарадзей)? Дайце яму кароткую характарыстыку.

Заданне 9. Якое значэнне мела бітва на рацэ Нямізе? З якіх крыніц мы ведаем пра яе?

Заданне 10. Сафійскі сабор з'яўляецца адным з найбольш шануемых сімвалаў у Беларусі. Што Вам пра яго вядома?

Заданне 11. Хто такая Еўфрасіння Полацкая? У чым унікальнасць яе асобы?

Заданне 12. Якое дачыненне мела кіеўская дынастыя Рурыкавічаў да Турава?

---

* Заданне 13. Пералічыце агульныя рысы і адметныя асаблівасці развіцця Полацкага і Тураўскага княстваў.

Заданне 14. Запоўніце табліцу “Асноўныя палітычныя падзеі ў Полацкім і Тураўскім княствах у IX – пачатку XIII ст.

Год (дата)	Падзея
862	
980	
988	
992	
1005	
1021	
3 сакавіка 1067	
1157/1158	
1216	

**ТЭМА 4. ВЯЛІКАЕ КНЯСТВА ЛІТОЎСКАЕ (ВКЛ) –
ПОЛІЭТНІЧНАЯ ФЕАДАЛЬНАЯ ДЗЯРЖАВА УСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ**

Заданне 1. Запоўніце табліцу “Асноўныя канцэпцыі ўтварэння ВКЛ”. Якая з іх, на Вашу думку, найбольш абгрунтаваная?

Абагуленая назва канцэпцыі	Аўтары	Асноўны змест
Канцэпцыя ВКЛ як беларускай дзяржавы	М. Ермаловіч	
Канцэпцыя ВКЛ як поліэтнічнай дзяржавы	А. Краўцэвіч, В. Насевіч	
Канцэпцыя “літоўскага заваявання”	У. Пашута, Э. Гудавічус	

Заданне 2. Запоўніце табліцу “Прычыны ўтварэння ВКЛ”.

Знешнепалітычныя прычыны	Унутрыпалітычныя прычыны	Эканамічныя прычыны

Заданне 3. Якім чынам адбылося ўваходжанне беларускіх земляў у склад ВКЛ? Ці захоўвалі якія-небудзь з іх прыкметы аўтаноміі?

Заданне 4. Запоўніце табліцу “Пашырэнне тэрыторыі ВКЛ”.

Год	Князь	Тэрыторыя
1307		
1315		
1320		
1320- 1330		
1362/ 1363		

Заданне 5. Расстаўце вялікіх князёў ВКЛ у храналагічнай паслядоўнасці.

Яўнут, Альгерд, Міндоўг, Гедымін, Жыгімонт I (стары), Транята, Трайдзень, Войшалк, Жыгімонт II Аўгуст, Шварн, Вітаўт, Свідрыгайла, Ягайла, Аляксандр Ягелончык, Казімір Ягелончык, Віцень, Кейстут, Жыгімонт Кейстутавіч.

Заданне 6. Якім чынам складваліся адносіны ВКЛ з Ордэнам і Залатой Ардой? Прывядзіце прыклады. У чым выключнае значэнне перамогі пад Грунвальдам 15 ліпеня 1410 г.?

Заданне 7. Запоўніце табліцу “Ваенныя канфлікты Маскоўскага княства і ВКЛ”.

Год	Сутнасць канфлікта і тэрытарыяльныя змены
1368	
1370	
1372	
1492-1494	
1500-1503	
1507-1508	
1512-1522	
1534-1537	
1558-1583	

*Заданне 8. Як Вы разумеце “барацьбу за аб’яднанне старажытнарускіх земляў” у XIV–XVI стст.?

---

*Заданне 9. Азнаёмцеся з тэкстам Крэўскай уніі. На якіх умовах яна была заключана і якія мела наступствы для ВКЛ?

Заданне 10. Дайце азначэнне наступным тэрмінам, звязаным з магдэбургскім правам:

Магістрат _____

Лава _____

Рада _____

Магдэбургскае права _____

Юрыдыка _____

Ратуша _____

Войт _____

Заданне 11. Запоўніце табліцу “Атрыманне гарадамі Беларусі магдэбургскага права”.

Год, калі горад атрымаў магдэбургскае права	Горад
1387	
1390	
1391	
1441	
1498	
1499	
1597	

Заданне 12. Якімі былі перадумовы заключэння Люблінскай уніі? Якім чынам на яе заключэнне паўплывала Лівонская вайна?

Заданне 13. На якіх умовах была ўтворана федэратыўная дзяржава – Рэч Паспалітая? Хто дамінаваў у новай дзяржаве, ВКЛ ці Польшча?

Заданне 14. Якія наступствы мела для Рэчы Паспалітай Паўночная вайна?

Заданне 15. Расстаўце каралёў Рэчы Паспалітай у храналагічнай паслядоўнасці: Генрых Валуа, Жыгімонт II Аўгуст, Жыгімонт III Ваза, Стэфан Баторы, Аўгуст III, Міхаіл Карыбут Вішнявецкі, Ян Казімір, Уладзіслаў IV, Станіслаў Ляшчынскі, Аўгуст II Моцны, Ян Сабескі, Станіслаў Аўгуст, Панятоўскі.

ТЭМА 5. БЕЛАРУСЬ У СКЛАДЗЕ РАСІЙСКОЙ ІМПЕРЫІ

Заданне 1. Якія тры краіны падзялілі Рэч Паспалітую? Якімі прычынамі былі абумоўлены падзелы?

Заданне 2. Запоўніце табліцу “Уваходжанне беларускіх земляў у склад Расійскай імперыі”.

Год	Тэрыторыя
1772	
1793	
1795	

*Заданне 3. Прывядзіце ў храналагічнай паслядоўнасці асноўныя падзеі паўстання 1794 г. пад кіраўніцтвам Тадэвуша Касцюшкі. Чаму яно пацярпела няўдачу?

Заданне 4. Запоўніце табліцу “Змены ў становішчы беларускіх земляў пасля іх уваходжання ў склад Расійскай імперыі”.

№	Назва мерапрыемства	Сутнасць мерапрыемства
1	Адміністрацыйна-тэрытарыяльная рэформа	
2	Увядзенне рэкруцкай павіннасці	

3	Змены ў сістэме падаткаабкладання	
4	Ліквідацыя магдэбургскага права	
5	“Разбор шляхты”	
6	Увядзенне мяжы яўрэйскай аселасці	

Заданне 5. Якім чынам праводзілася палітыка русіфікацыі і дэпаланізацыі на беларускай тэрыторыі ў XIX стагоддзі?

Заданне 6. Запоўніце табліцу “Студэнцкія і вучнёўскія арганізацыі Беларусі ў першай палове XIX стагоддзя.”

Год утварэння	Назва	Арганізатары і ўдзельнікі	Мэта і задачы таварыства
	таварыства філаматаў		
	таварыства філарэтаў		
	дэмакратычнае таварыства		
	саюз свабодных братаў		

Заданне 7. Запоўніце табліцу “Паўстанне 1830–1831 гг. на тэрыторыі Беларусі”.

Прычыны паўстання	Мэта і задачы паўстання	Кіраўнікі і сацыяльная база паўстання

* Заданне 8. Хто такі Кастусь Каліноўскі? Якія ідэі выказваліся ім у газеце “Мужыцкая праўда”? Чаму паўстанне 1863–1864 гг. пацярпела няўдачу?

Заданне 9. Якім чынам на тэрыторыі Беларусі рэалізоўваўся маніфест ад 19 лютага 1861 г. аб адмене прыгоннага права? Якімі былі вынікі адмены прыгоннага права?

Заданне 10. У чым заключаецца змест ідэй заходнерусізму і краёвасці?

Заданне 11. У чым выяўлялася фарміраванне беларускай нацыянальнай ідэі? Назавіце асноўныя рухаючыя сілы і прадстаўнікоў гэтага працэсу.

Заданне 12. Хто такія беларускія народнікі? Якімі былі іх мэты? У чым выключнае значэнне часопіса “Гоман”?

Заданне 13. Запоўніце табліцу “Рэвалюцыя 1905–1907 гг. у Беларусі”.

Прычыны	Сацыяльны склад удзельнікаў	Мэты і задачы	Асноўныя падзеі	Вынікі

Заданне 14. Як дзейнасць «Нашай нівы» паўплывала на развіццё беларускай нацыянальнай ідэі ў пачатку XX ст.?

ТЭМА 6. НАЦЫЯНАЛЬНА-ДЗЯРЖАЎНАЕ БУДАЎНІЦТВА Ў 1917–1941 ГАДАХ

Заданне 1. Якія ваенна-палітычныя блокі супрацьстаялі адзін аднаму ў Першай сусветнай вайне? Якія краіны ў іх уваходзілі?

Заданне 2. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Рэквізіцыя _____

Кантрыбуцыя _____

Акупацыя _____

Мілітарызацыя _____

Мабілізацыя _____

Анексія _____

Заданне 3. Якім чынам паўплывала Першая сусветная вайна на развіццё беларускіх зямель? Якія наступствы яна мела для Беларусі?

Заданне 4. Пералічыце прычыны Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г.

Заданне 5. З сакавіка па лістапад 1917 г. на тэрыторыі Беларусі дзейнічала 26 палітычных партый і арганізацый. Пералічыце асноўныя з іх.

Заданне 6. Якая роля і значэнне партыі БСГ (Беларуская сацыялістычная грамада) у беларускім нацыянальным руху ў пачатку XX стагоддзя?

Заданне 7. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Двоеўладдзе _____

Сацыялізм _____

Рэвалюцыя _____

Нацыяналізацыя _____

Заданне 8. Пералічыце асноўныя змены ў эканамічным і грамадска-палітычным жыцці, якія адбыліся пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 г.

Заданне 9. Якім чынам падзеі рэвалюцыі 1917 г. паўплывалі на трансфармацыю беларускага пытання?

Заданне 10. Пры якіх абставінах адбыўся I Усебеларускі з'езд? Якія пытанні на ім абмяркоўваліся? Які яго лёс?

Заданне 11. У якіх умовах адбывалася абвясчэнне Беларускай Народнай Рэспублікі? Што ўяляла сабой гэта дзяржаўнае ўтварэнне?

Заданне 12. У якіх умовах адбылося ўтварэнне БССР? Якую ролю ў стварэнні БССР адыграў Белнацкам? Як на стварэнне і далейшы лёс БССР паўплываў знешнепалітычны фактар?

Заданне 13. Што такое “буферная дзяржава”. Ці можна так назваць ЛітБелССР?

Заданне 14. Абзначце на карце тэрытарыяльныя межы паміж краінамі, пасля падпісання Рыжскага мірнага дагавора.

* **Заданне 15.** Якія наступствы мела падпісанне Рыжскага мірнага дагавора для беларускай дзяржаўнасці?

Заданне 16. На I Усесаюзным з'ездзе Саветаў, які адбыўся 30 снежня 1922 г. у Маскве, было абвешчана аб стварэнні СССР. Ацаніце маштаб і значэнне гэтай падзеі.

Заданне 17. Што такое індустрыялізацыя і калектывізацыя? Якое іх значэнне ў эканамічным развіцці БССР.

Заданне 18. Якія супярэчнасці выяўляліся ў сацыяльна-культурнай сферы БССР у 1930-я гг.? Якімі дасягненнямі і стратамі адзначаны перыяд 1917–1941 гг?

ТЭМА 7. ВЯЛІКАЯ АЙЧЫННАЯ ВАЙНА – КЛЮЧАВАЯ ПАДЗЕЯ НАВЕЙШАЙ ГІСТОРЫІ

Заданне 1. Якія прычыны прывялі да Другой сусветнай вайны?

Заданне 2. Запоўніце табліцу “Уз’яднанне Заходняй Беларусі з БССР”.

Дата	Падзея
17 верасня 1939 г.	
25 верасня 1939 г.	
10 кастрычніка 1939 г.	
28–30 кастрычніка 1939 г.	
2 лістапада 1939 г.	
12 лістапада 1939 г.	

Заданне 3. Якое гістарычнае значэнне мела ўз’яднанне Заходняй Беларусі з БССР?

Заданне 4. Запоўніце табліцу “Напад нацысцкай Германіі на СССР. Першыя месяцы вайны”.

Дата	Падзеі
	Напад нацысцкай Германіі на СССР
	Абарона Брэсцкай крэпасці
	Захоп Мінска нямецкімі войскамі
	Абарона Магілёва
	Абарона Віцебска
	Лепельскі “контрудар”
	Першае выкарыстанне рэфктыўных устаноў “Кацюша” пад Оршай
	Абарона Гомеля

Заданне 5. Запоўніце табліцу “Тэраічныя ўдзельнікі баявых дзеянняў на тэрыторыі Беларусі ў пачатку Вялікай Айчыннай вайны

Імя, прозвішча	Кароткае апісанне дзейнасці
Андрэй Кіжаватаў	
Іван Зубачоў Пётр Гаўрылаў Яфім Фамін	
Андрэй Данілаў	
Мікалай Гастэла	
Іван Русіянаў	
Іван Флёраў	
Павел Курачкін	
Сямён Куцэпаў Міхаіл Раманаў	
Леанід Пятроўскі	
Ака Гарадавікоў	
Барыс Коўзан	

Заданне 6. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Лінія Сталіна _____

_____

Лінія Молатава _____

_____

План “Барбароса” _____

_____

Бліцкрыг _____

План “Ост” _____

Буйніцкае поле _____

Канцэнтрацыйны лагер _____

Трасцянец _____

Азарычы _____

Хатынь _____

Гета _____

Генацыд _____

Халакост _____

Расавая тэорыя _____

	Дырэктыва ЦК ВКП(б) і СНК СССР партыйным і савецкім арганізацыям прыфрантавых вобласцяў
	Стварэнне партызанскага атрада пад кіраўніцтвам М. Шмырова ў Суражскім раёне
	Стварэнне першай партызанскай брыгады “Гарнізон Паўлоўскага” ў Кастрычніцкім раёне Палесскай вобласці
	Стварэнне ЦШПД пад кіраўніцтвам П. Панамарэнка
	Стварэнне БШПД пад кіраўніцтвам П. Калініна

Заданне 11. Запоўніце табліцу “Партызанская і падпольная барацьба”.

Імя, прозвішча	Кароткае апісанне дзейнасці
Фёдар Бачыла	
Мікалай Гойшык	
Марат Казей	
Міхаіл і Іван Цубы	
Ціхан Баран	
Дзед Талаш	
Канстанцін Заслонаў	
Алена Мазанік Марыя Осіпава Надзея Траян	
Мікалай Кедышка	
Фёдар Крыловіч	

Заданне 14. Запоўніце табліцу “Вызваленне Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў”.

Дата	Падзея
	Вызваленне першага раённага цэнтра Беларусі – гарадскога пасёлка Камарын
	Вызваленне першага абласнога цэнтра Беларусі – Гомеля
	Беларуская наступальная аперацыя “Багратыён”
	Вызваленне сталіцы Беларусі – Мінска
	Парад партызан у Мінску
	Вызваленне Брэста. Канчатковае вызваленне тэрыторыі Беларусі

Заданне 15. Подзвігі савецкіх войнаў:

Імя, прозвішча	Кароткае апісанне подзвіга
Павел Рак	
Таццяна Барамзіна	
Аляксей Бурдзейны	
Дзмітрый Фролікаў	
Павел Ратмістраў	

Заданне 16. Запоўніце табліцу “Войны-беларусы на франтах Вялікай Айчыннай вайны”.

Імя, прозвішча	Кароткае апісанне дзейнасці
Леў Даватар	
Віктар Талаліхін	

Заданне 3. Запоўніце табліцу “Членства БССР у міжнародных арганізацыях”.

Год уваходжання	Арганізацыя
	Міжнародны саюз электрасувязі
	Сусветны паштовы саюз
	Сусветная метэаралагічная арганізацыя
	Міжнародная арганізацыя працы
	ЮНЕСКА
	МАГАТЭ
	Міжнародны валютны фонд

Заданне 4. Як удзел у ААН паўплываў на становішча БССР у складзе СССР?

Заданне 5. У чым выявіліся спробы дэмакратызацыі грамадска-палітычнага жыцця ў другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг.?

Заданне 6. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Экстэнсіўны шлях _____

Інтэнсіўны шлях _____

Цаліна _____

Меліярацыя _____

Урбанізацыя _____

Культ асобы _____

“Адліга” _____

Рэабілітацыя _____

Валюнтарызм _____

Перабудова _____

Плюралізм _____

Дэмакратызацыя _____

Заданне 7. Запоўніце табліцу “Літаратура, музыка і выяўленчае мастацтва ў БССР”.

Імя і прозвішча	Сфера дзейнасці	Творы
Кузьма Чорны	літаратура	
Міхась Лынькоў	літаратура	
Іван Мележ	літаратура	
Якуб Колас	літаратура	
Аркадзь Куляшоў	літаратура	
Пімен Панчанка	літаратура	
Васіль Быкаў	літаратура	
Уладзімір Караткевіч	літаратура	
Янка Брыль	літаратура	
Алесь Адамовіч	літаратура	
Міхаіл Савіцкі	выяўленчае мастацтва	
Леанід Шчамялёў	выяўленчае мастацтва	
Май Данцыг	выяўленчае мастацтва	
Аляксандр Ісачоў	выяўленчае мастацтва	
Яўген Цікоцкі	музыка	
Анатоль Багатыроў	музыка	
Аляксей Туранкоў	музыка	

Заданне 8. Якімі найбольш істотнымі грамадска-палітычнымі працэсамі адзначана ў гісторыі БССР мяжа 80–90-х гг. XX ст.?

Заданне 9. Расстаўце першых сакратароў ЦК КПБ у храналагічнай паслядоўнасці: П. Панамарэнка, М. Патолічаў, П. Машэраў, А. Малафееў, Я. Сакалоў, М. Гусараў, К. Мазураў, М. Слюнькоў, Ц. Кісялёў.

Заданне 10. Якім чынам катастрофа на Чарнобыльскай АЭС адбылася на грамадска-палітычным і эканамічным жыцці Беларусі?

ТЭМА 9. ЭТАПЫ РАЗВІЦЦЯ НЕЗАЛЕЖНАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Заданне 1. Пералічыце прычыны распада СССР. Якая з іх, на Вашу думку, была асноўнай.

Заданне 2. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Рэформа _____

Дэфіцыт _____

Інфляцыя _____

Дэнансацыя _____

Заданне 3. Запоўніце табліцу “Абвяшчэнне і станаўленне дзяржаўнага суверэнітэта Рэспублікі Беларусь”.

Дата	Падзея
27 ліпеня 1990 г.	
17 сакавіка 1991 г.	
19–21 жніўня 1991 г.	
25 жніўня 1991 г.	
19 верасня 1991 г.	
18 кастрычніка 1991 г.	
8 снежня 1991 г.	
10 снежня 1991 г.	

Заданне 4. Як праходзілі прыняцце Канстытуцыі і першыя выбары Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь?

Заданне 2. Запоўніце табліцу ”Асаблівасці становішча асобных этнічных груп на тэрыторыі Беларусі ў перыяд сярэднявечча і Новага часу (яўрэяў, татараў, цыганоў).

Этнічная група	Час з’яўлення на беларускіх землях	Асноўныя заняткі	Рэлігія	Мова
Татары				
Яўрэі				
Цыганы				

Заданне 3. Якім чынам змянялася нацыянальная структура Беларусі на працягу XX ст.? Якую нацыянальную структура мае сучасная Беларусь?

Заданне 4. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Канфесія _____

Праваслаўе _____

_____

Каталіцтва _____

_____

Пратэстантызм _____

_____

Царква _____

_____

Касцёл _____

_____

Кірха _____

_____

Збор _____

_____

Мячэць _____

_____

Сінагога _____

_____

Патрыярх _____

_____

Мітрапаліт _____

_____

Прыход _____

Парафія _____

Біблія _____

Каран _____

Тора _____

Братства _____

Ерэтык _____

Схізматык _____

Заданне 5. Якая канфесійная палітыка праводзілася ўладамі Вялікага Княства Літоўскага? Якая канфесійная сітуацыя склалася ў ВКЛ у канцы XV – першай палове XVI ст.?

Заданне 6. Запоўніце табліцу “Праваслаўныя дзеячы Вялікага Княства Літоўскага”.

Імя і прозвішча праваслаўнага дзеяча	Чым вызначыўся
Лаўрэнці і Стэфан Зізаніі	
Мялеці Сматрыцкі	
Лявонці Карповіч	
Афанасій Філіповіч	

Заданне 7. Што такое “рэфармацыя”? Якія былі яе асаблівасці на тэрыторыі Беларусі?

Заданне 8. Ахарактарызуйце дзейнасць ордэна іезуітаў на беларускіх землях. Якая іх роля ў правядзенні палітыкі контррэфармацыі?

Заданне 9. Пeralічыце прычыны заключэння Брэсцкай царкоўнай уніі? Якім чынам гэта падзея адбілася на ўсёй далейшай канфесійнай гісторыі Беларусі? Назавіце адметныя характарыстыкі ўніяцкай царквы.

Заданне 10. Запоўніце табліцу “Уніяцкія дзеячы Вялікага Княства Літоўскага”.

Імя і прозвішча ўніяцкага дзеяча	Чым вызначыўся
Іпаці Пацей	
Кірыла Тарлецкі	
Іасафат Кунцэвіч	
Рафаіл Корсак	

Заданне 11. Якую канфесійную палітыку праводзілі царскія ўлады ў адносінах да беларускіх зямель у часы іх уваходжання ў склад Расійскай імперыі?

Заданне 3. У чым выяўляецца выключна важнае значэнне для грамадства Дзяржаўнага герба, сцяга і гімна?

Заданне 4. Які ўплыў на ўспрыманне дзяржаўных сімвалаў у грамадстве аказваюць культурна-гістарычныя традыцыі?

Заданне 5. Прывядзіце прыклады гістарычнай сімволікі на беларускіх землях часоў Вялікага Княства Літоўскага. Якія праекты беларускага нацыянальнага сцяга былі прапанаваны ў пачатку XX ст.?

---

* Заданне 6. Прывядзіце апісанне герба рэспублікі, змешчанае ў канстытуцыі БССР 1927 г. (раздел XIII, артыкул 74).

Заданне 7. Якія дзяржаўныя сімвалы мела БССР? У чым заключалася значэнне гэтых сімвалаў?

Заданне 8. Што сімвалізуюць сабой колеры, з якіх складаецца Дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь?

Заданне 9. Што пакладзена ў аснову арнамента Дзяржаўнага сцяга Рэспублікі Беларусь? Што ён сімвалізуе?

Заданне 10. Параўнайце сучасны Дзяржаўны герб Рэспублікі Беларусь з гербам БССР. У чым можна знайсці адрозненні і падабенства?

Заданне 11. Уважліва прачытайце тэкст Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь. Якія ключавыя характэрныя рысы беларускага менталітэту і гістарычныя традыцыі ў яго закладзены?

Заданне 12. Запоўніце табліцу “Дзяржаўныя святы Рэспублікі Беларусь”.

Калі адзначаецца	Назва свята	Яго сэнс і значэнне
15 сакавіка	Дзень канстытуцыі	
2 красавіка	Дзень яднання народаў Беларусі і Расіі	
2-я нядзеля мая	Дзень Дзяржаўнага сцяга і герба Рэспублікі Беларусь	
9 мая	Дзень Перамогі	
3 ліпеня	Дзень Незалежнасці	
17 верасня	Дзень народнага адзінства	

Заданне 13. Якія агульнарэспубліканскія святочныя дні ў Рэспубліцы Беларусь вы ведаеце?

Заданне 14. Перапішыце рэлігійныя святы ў Рэспубліцы Беларусь. Калі яны адзначаюцца?

ТЭМА 12. САЦЫЯЛЬНА-ЭКАНАМІЧНАЯ МАДЭЛЬ СУЧАСНАЙ БЕЛАРУСІ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Рыначная эканоміка _____

Сацыяльная дзяржава _____

Сацыяльна арыентаваная рыначная эканоміка _____

Інфармацыйнае грамадства _____

Дзяржаўны бюджэт _____

Заданне 2. У чым выяўляўся эканамічны крызіс у Беларусі ў пачатку 1990-х гг.?

Заданне 3. У беларускай эканамічнай мадэлі вядучая роля адводзіцца дзяржаўнаму ці прыватнаму сектару? Падмацуйце свой адказ статыстыкай.

Заданне 4. Пад уздзеяннем якіх асноўных фактараў адбываецца сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі?

Заданне 5. Галоўны прынцып айчынай сацыяльна-эканамічнай мадэлі – “Дзяржава для народа”. Падрабязна раскрыйце яго сутнасць?

---

*Заданне 6. Запоўніце табліцу “Галоўныя фактары развіцця беларускай эканомікі”.

Назва фактара	Апісанне фактара
Эфектыўнае выкарыстанне абмежаваных прыродных рэсурсаў	
Высокі ўзровень адукацыі насельніцтва	
Рэгіянальная эканамічная інтэграцыя	

Заданне 7. Што ўяўляюць сабой Усебеларускія народныя сходы? Якія рашэнні на іх прымаюцца?

Заданне 8. На што арыентуюць Праграмы сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь?

ТЭМА 13. БЕЛАРУСЬ У ГЕАПАЛІТЫЧНАЙ ПРАСТОРЫ

Заданне 1. Пракаментуйце прынцыпы знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь, выкладзеныя ў Канстытуцыі (артыкул 18): «Рэспубліка Беларусь у сваёй знешняй палітыцы зыходзіць з прынцыпаў роўнасці дзяржаў, непрымянення сілы або пагрозы сілай, непарушнасці межаў, мірнага ўрэгулявання спрэчак, неўмяшання ва ўнутраныя справы і іншых агульнапрызнаных прынцыпаў і норм міжнароднага права».

Заданне 2. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Нейтральная дзяржава _____

Інтэграцыя _____

Глабалізацыя _____

Заданне 3. Якім чынам геапалітычны фактар паўплываў на фарміраванне беларускай дзяржаўнасці? Якія асноўныя прынцыпы закладзены ў новай рэдакцыі Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь?

Заданне 4. Якімі асноўнымі рысамі характарызуецца сучаснае геапалітычнае становішча Беларусі?

Заданне 5. Запоўніце табліцу “Інтэграцыйныя працэсы паміж Рэспублікай Беларусь і краінамі СНД”.

Дата	Падзея
	Падпісанне дамовы аб калектыўнай бяспецы Рэспублікай Беларусь, Арменіяй, Казахстанам, Кыргызстанам, Расіяй, Таджыкістанам
	Падпісанне дамовы аб сяброўстве, добрасуседстве і супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Расійскай Федэрацыяй
	Падпісанне дамовы аб стварэнні Супольнасці Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі
	Дамова “Аб мытным саюзе” паміж краінамі СНД
	Падпісанне дамовы аб паглыбленні эканамічнай інтэграцыі паміж Беларуссю, Расіяй, Казахстанам і Кыргызстанам
	Стварэнне Саюза Беларусі і Расіі
	Стварэнне Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі
	Утварэнне Еўразійскай эканамічнай супольнасці

Заданне 6. Раствлумачце асноўную асаблівасць знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь – шматвектарнасць.

Заданне 7. У чым выяўляецца шматпалярнасць сучаснага свету? Якое месца ў ім займае Беларусь?

Заданне 8. Якія адносіны склаліся ў Беларусі з Кітаем?

Заданне 9. У якіх інтэграцыйных супольнасцях удзельнічае Беларусь? Якія выгоды атрымлівае Беларусь ад інтэграцыі?

Заданне 10. Калі была створана і што сабой уяўляе Саюзная дзяржава Расіі і Беларусі? Якой Вы бачыце яе будучыню?

Заданне 11. Як на гісторыі Беларусі адбілася галоўная асаблівасць яе геапалітычнага становішча – знаходжанне на стыку заходнеўрапейскай і ўсходнеславянскай цывілізацый?

ТЭМА 14. КАНСТЫТУЦЫЯ ЯК АСНОЎНЫ ЗАКОН ДЗЯРЖАВЫ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Закон _____

Звычайнае права _____

Канстытуцыя _____

Заданне 2. Што такое “Руская праўда”? Ці аказала яна уплыў на мясцовае звычайнае права?

Заданне 3. Пералічыце характэрныя асаблівасці “Судзібніка Казіміра” 1468 г. Якія з яго прынцыпаў пазней былі ўключаны ва Усеагульную Дэкларацыю Правоў Чалавека?

Заданне 4. Колькі было прынята Статутаў ВКЛ? Назавіце гады іх прыняцця.

Заданне 5. Пералічыце характэрныя асаблівасці III-га Статута ВКЛ. У чым заключаецца яго выдатная роля ў развіцці заканадаўчай базы на беларускіх землях? Да якога часу ім карысталіся на тэрыторыі Беларусі?

Заданне 6. Калі і дзе была прынята першая канстытуцыя Еўропы?

Заданне 7. Якія асаблівасці мелі савецкія Канстытуцыі БССР 1919, 1927, 1937 і 1978 гг.?

Заданне 8. Якое значэнне мела Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР для развіцця беларускай дзяржаўнасці?

Заданне 9. Калі і пры якіх абставінах была прынята Канстытуцыя суверэннай Беларусі? У чым заключаліся змены і дапаўненні, унесеныя ў Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь у 1996 г.?

Заданне 10. Чым была выклікана неабходнасць прыняцця новай Канстытуцыі ў Рэспубліцы Беларусь у 2022 г.? Якія змены былі ў яе ўнесены?

Заданне 11. Патлумачце, чаму менавіта чалавек, яго правы, свабоды і гарантыя іх рэалізацыі з'яўляецца вышэйшай каштоўнасцю і мэтай грамадства?

---

* **Заданне 12.** Абзначце іерархію нарматыўна-прававых актаў Рэспублікі Беларусь.

ТЭМА 15. ПРЭЗІДЭНТ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Заданне 1. Якую ролю ў развіцці дзяржаўнасці на беларускіх землях адыграў інстытут кіраўніка дзяржавы?

Заданне 2. Якія функцыі выконваў кіраўнік дзяржавы ў часы існавання Полацкага княства?

Заданне 3. Чаму князь часта надзяляўся сакральнымі рысамі і звышнатуральнымі ўласцівасцямі? Пра што гэта сведчыць?

---

* **Заданне 4.** Чаму менавіта вялікі князь Вітаўт у беларускім фальклоры выступае як тыпова міфалагізаваны персанаж, эпічная, сакральная асоба?

Заданне 5. Як тэрмін «прэзідэнт» перакладаецца з лацінскай мовы?

Заданне 6. Чым характаруецца манархічная форма праўлення?

Заданне 7. Для якіх перыядаў у гісторыі Беларусі характэрны абсалютная і абмежаваная манархіі?

Заданне 8. Якія асаблівасці мела арганізацыя кіравання дзяржавай у савецкі час?

Заданне 9. Калі і пры якіх абставінах Беларусь стала прэзідэнцкай рэспублікай?

Заданне 10. Які парадак выбараў Прэзідэнта зацверджаны ў нашай краіне?

Заданне 11. Якія функцыі і паўнамоцтвы належаць Прэзідэнту Рэспублікі Беларусь?

---

* Заданне 12. Чаму менавіта прэзідэнцкая рэспубліка найбольш адпавядае асаблівасцям развіцця нашай краіны і менталітэту яе насельніцтва?

ТЭМА 16. УРАД ЯК ВЫШЭЙШЫ ОРГАН ВЫКОНАЎЧАЙ УЛАДЫ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Цівун _____

Пасаднік _____

Кармленне _____

Палюддзе _____

Рада _____

Тысяцкі _____

Стараста _____

Заданне 2. Якім чынам былі арганізаваны ўлада і кіраванне на беларускіх землях у перыяд сераднявечча?

Заданне 3. Запоўніце табліцу “Цэнтральны апарат кіравання ў Вялікім Княстве Літоўскім”?

Пасада	Функцыі
Канцлер	
Падканцлер	
Падскарбі земскі	
Падскарбі дворны	
Гетман вялікі	
Гетман польны	
Кашталян	
Маршалак земскі	

Заданне 4. Калі на беларускіх землях з’явілася міністэрская форма кіравання? У чым яе асаблівасць?

Заданне 5. Прывядзіце прыклады выхадцаў з беларускіх зямель, якія займалі вышэйшыя дзяржаўныя пасады ў Расійскай імперыі?

Заданне 6. Што ўяўляў сабой урад БССР? У чым заключаліся асаблівасці яго становішча, якія функцыі ён выконваў?

Заданне 7. Як ажыццяўляецца фарміраванне Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь? Якую ён мае структуру?

Заданне 8. Якія функцыі выконвае ўрад сучаснай Рэспублікі Беларусь?

Заданне 9. Складзіце схему арганізацыі выканаўчай улады ў Рэспубліцы Беларусь.

Заданне 10. Расстаўце кіраўнікоў беларускага ўрада ў храналагічнай паслядоўнасці: М. Мясніковіч, М. Чыгір, С. Румас, С. Лінг, Р. Галоўчанка, В. Кебіч, У. Ярмашын, С. Сідорскі, Г. Навіцкі, А. Кабякоў.

**ТЭМА 17. ЗАКАНАДАЎЧАЯ І СУДОВАЯ ГАЛІНЫ ЎЛАДЫ.
ПАЛІТЫЧНЫЯ ПАРТЫ І ГРАМАДСКІЯ АБ'ЯДНАННІ**

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Веча _____

Вальны сойм _____

Генеральны соймак _____

Рэляцыйны соймак _____

Пасольская ізба _____

Сенат _____

Заданне 2. Якія пласты насельніцтва прымалі ўдзел ў вечы і сойме? Якія паўнамоцтвы мелі гэтыя органы?

Заданне 3. Якім было прадстаўніцтва з беларускіх зямель у Дзяржаўных думах Расійскай імперыі? Якія пытанні выклікалі найбольшую цікавасць і абмеркаванне?

Заданне 4. У чым заключаліся асаблівасці савецкай формы народнага прадстаўніцтва? Якія паўнамоцтвы меў Вярховны Савет?

Заданне 5. У чым асаблівасці фарміравання, арганізацыі работы і структуры Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь?

Заданне 6. Якія функцыі выконваюць і якія паўнамоцтвы маюць Савет Рэспублікі і Палата прадстаўнікоў?

---

* **Заданне 7.** Запоўніце табліцу ”Судовая сістэма ВКЛ”.

Назва суда	Прызначэнне суддзяў	Якія справы разглядаліся
Вялікакняскі (Галоўны Літоўскі трыбунал)		
Ваяводскі		
Земскі		
Гродскі		
Падкаморскі		
Войтаўска-лаўніцкі		
Копны		
Вотчынны		

Заданне 8. Якія віды судоў існуюць у сучаснай Рэспубліцы Беларусь?

Заданне 9. У чым заключаюцца паўнамоцтвы Вярхоўнага і Канстытуцыйнага судоў Рэспублікі Беларусь? Як адбываецца фарміраванне іх асабовага складу?

Заданне 10. Калі ў Беларусі ўзніклі першыя палітычныя партыі? Якія мэты яны ставілі?

Заданне 11. Калі і як у гісторыі Беларусі адбыўся пераход ад аднапартыйнай да шматпартыйнай сістэмы?

Заданне 12. Якія грамадскія аб'яднанні зарэгістраваны ў Міністэрстве юстыцыі Рэспублікі Беларусь? Якія з іх найбольш масавыя?

Заданне 13. Якая роля належыць партыям і грамадскім аб'яднанням у развіцці беларускага грамадства і дзяржавы?

ТЭМА 18. РЭГІЁНЫ БЕЛАРУСІ

Заданне 1. Дайце азначэнне наступным тэрмінам і паняццям:

Адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел _____

Воласць _____

Зямля _____

Павет _____

Ваяводства _____

Староства _____

Каралеўская эканомія _____

Графства _____

Ардынацыя _____

_____

Губерня _____

_____

Заданне 2. На якія тэрытарыяльная адзінкі падзяляліся беларускія землі ў часы Старажытнай Русі?

_____
_____
_____
_____

Заданне 3. Якія трансфармацыі адбываліся ў адміністрацыйна-тэрытарыяльным дзяленні Вялікага Княства Літоўскага?

_____
_____
_____
_____
_____

Заданне 4. На якія адміністрацыйна-тэрытарыяльныя адзінкі падзяляліся беларускія землі ў складзе Расійскай імперыі?

_____
_____
_____
_____
_____

Заданне 5. Якія змены адбываліся ў адміністрацыйна-тэрытарыяльным дзяленні БССР у 1919–1991 гг.?

_____
_____
_____
_____

Заданне 6. Што ўяўляе сабой адміністрацыйна-тэрытарыяльная структура сучаснай Рэспублікі Беларусь?

---

*Заданне 7. Якім чынам арганізавана мясцовае кіраванне і самакіраванне ў сучаснай Беларусі?

Заданне 8. Якія выконваюць функцыі і маюць паўнамоцтвы сучасныя органы мясцовага кіравання і самакіравання?

---

*Заданне 9. Які адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел Рэспублікі Беларусь, на Вашу думку, больш рацыянальны для нашай дзяржавы?

ТЭСТАВЫЯ ЗАДАННІ

1. Балты – гэта:

- 1) адна з галін індаеўрапейцаў;
- 2) адно са славянскіх плямянаў;
- 3) вынік асіміляцыі славянамі готаў;
- 4) вынік асіміляцыі індаеўрапейцамі сарматаў.

2. Крывічы рассяліліся ў

- 1) Падзвінні;
- 2) Верхнім Падняпроўі;
- 3) Пасожжы;
- 4) Верхнім Панямонні.

3. Спосаб збору даніны князем з насельніцтва, што пражывала на падуладнай яму тэрыторыі:

- 1) падатак;
- 2) аброк;
- 3) даніна;
- 4) палюддзе.

4. Умацаваны валамі, равамі, сценамі цэнтр старажытнага горада:

- 1) пасад;
- 2) дзядзінец;
- 3) крэпасць;
- 4) гарадзішча.

5. Першыя летапісныя згадкі пра Полацк адносяцца да:

- 1) 862 г.;
- 2) 863 г.;
- 3) 864 г.;
- 4) 865 г.

6. Першыя вядомыя з летапісаў полацкі князь:

- 1) Рагвалод;
- 2) Уладзімір;
- 3) Ізяслаў;
- 4) Брачыслаў.

7. Веча – гэта:

- 1) форма выбараў вялікага князя жыхарамі дзяржавы;
- 2) судовая ўстанова, якая разглядала апеляцыі на прысуд князя;
- 3) агульны сход дарослых мужчын горада і воласці для вырашэння найбольш важных грамадскіх і дзяржаўных спраў;
- 4) княскі дружыннік.

8. Бітва на р. Нямізе

- 1) 1065 г.;
- 2) 1066 г.;
- 3) 1067 г.;
- 4) 1068 г.

9. Яраславічам у бітве на р. Нямізе супрацьстаялі войскі Полацкага княства на чале з:

- 1) Рагвалодам;
- 2) Ізяславам;
- 3) Усяславам;
- 4) Брачыславам.

10. Волакi – гэта:

- 1) сухапутныя шляхі зносін, якія ляжалі паміж рэкамі;
- 2) назва карабля;
- 3) людзі, што перацягвалі караблі па сушы з адной рэчкі на другую;
- 4) княскія слугі, што збіралі мыта.

11. Полацкая епархія была ўтворана ў:

- 1) 988 г.;
- 2) 990 г.;
- 3) 992 г.;
- 4) 995 г.

12. Першая вядомая на Беларусі манахія:

- 1) Ефрасіння Полацкая;
- 2) Рагнеда;
- 3) Вольга;
- 4) Марыя Віцебская.

13. Хрысціянства ў Полацкім княстве распаўсюджвалася:

- 1) князь–дружына–гараджане–жыхары вёскі;
- 2) жыхары вёскі–князь–гараджане–дружына;
- 3) дружына–князь–гараджане–жыхары вёсак;
- 4) гараджане–жыхары вёсак–дружына–князь.

14. Сафійскі сабор збудаваны ў часы кіравання ў Полацку:

- 1) Рагвалода;
- 2) Ізяслава;
- 3) Брачыслава;
- 4) Усяслава.

15. Першая жанчына, кананізаваная праваслаўнай царквой на землях ўсходніх славян:

- 1) Рагнеда;
- 2) Вольга;
- 3) Ефрасія Полацкая;
- 4) Варвара, жонка князя Святаслава.

16. Словы: “Сладко бы медвежий сот и добро сахар, обоого же добре книгий разум: сие убо суть скровища вечныя жизни” належаць:

- 1) Кірыле Тураўскаму;
- 2) Кліменту Смаляцічу;
- 3) Аўрамію Смаленскаму;
- 4) Ефрасінні Полацкай.

17. “Чорная Русь” – гэта:

- 1) Беларускае Панямонне;
- 2) Беларускае Падняпроў’е;
- 3) Беларускае Падзвінне;
- 4) Беларускае Папрыпяцце.

18. Паскорыла ўтварэнне ВКЛ:

- 1) жаданне літоўцаў хутчэй аб’яднацца з суседзямі-славянамі;
- 2) зняшняя небяспека з боку крыжакоў і мангола-татар;
- 3) развіццё рамяства і гандлю на сучасных беларускіх землях;
- 4) усведамленне балтамі шкоднасці перыяду феадальнай раздробленасці.

19. Першай сталіцай ВКЛ быў горад:

- 1) Вільня;
- 2) Крэва;
- 3) Навагрудак;
- 4) Полацк.

20. ВКЛ было дзяржавай:

- 1) федэратыўнай;
- 2) унітарнай;
- 3) аўтаномнай;
- 4) канфедэратыўнай.

21. Каранацыя Міндоўга адбылася ў:

- 1) 1251 г.;
- 2) 1253 г.;
- 3) 1254 г.;
- 4) 1255 г.

22. За ўсю гісторыю ВКЛ тытул караля меў:

- 1) адзін кіраўнік дзяржавы;
- 2) два;
- 3) тры;
- 4) чатыры.

23. У тэрытарыяльным плане ВКЛ уяўляла сабою аб'яднанне:

- 1) балцкіх і ўсходнеславянскіх зямель;
- 2) балцкіх, германскіх і ўсходнеславянскіх зямель;
- 3) усходнеславянскіх, балцкіх і фіна-ўгорскіх зямель;
- 4) балцкіх, польскіх і ўсходнеславянскіх зямель.

24. Перанос сталіцы ВКЛ з аднаго горада ў другі ажыццявіў:

- 1) Віцень;
- 2) Гедымін;
- 3) Вітаўт;
- 4) Казімір.

25. На р. Сінія Воды войска ВКЛ разграміла:

- 1) маскоўскае войска;
- 2) татарскае войска;
- 3) крыжацкае войска;
- 4) польскае войска.

26. Крэўская унія была заключана паміж:

- 1) ВКЛ і Польшчай;
- 2) ВКЛ і Масквою;
- 3) ВКЛ і татарамі;
- 4) ВКЛ і Лівонскім ордэнам.

27. Першай спробай кадыфікацыі права ў ВКЛ быў:

- 1) Гарадзельскі прывілей 1413 г.;
- 2) прывілей Казіміра 1447 г.;
- 3) Судзібнік Казіміра 1468 г.;
- 4) Статут 1558 г.

28. Манархічная ўлада ў ВКЛ эвалюцыяніравала:

- 1) ад неабмежаванай да саслоўна-прадстаўнічай;
- 2) ад саслоўна-прадстаўнічай да неабмежаванай;
- 3) ад самадзяржаўнай да канстытуцыйнай;
- 4) ад спадчыннай да выбарнай.

29. Сойм, як дзяржаўны орган улады, аформіўся ў:

- 1) канцы XIII ст.;

- 2) канцы XIV ст.;
- 3) канцы XV ст.;
- 4) канцы XVI ст.

30. Шляхта кожнага павета мела права выбіраць у сейм ВКЛ:

- 1) аднаго дэпутата;
- 2) двух;
- 3) трох;
- 4) чатырох.

31. Першымі ваяводствамі ў ВКЛ сталі:

- 1) Полацкае;
- 2) Віцебскае;
- 3) Віленскае;
- 4) Троцкае.

32. Мовай дзяржаўнага справаводства ў ВКЛ была:

- 1) старабеларуская;
- 2) літоўская;
- 3) польская;
- 4) лацінская.

33. На чале павета ў ВКЛ стаяў:

- 1) вайт;
- 2) староста;
- 3) цівун;
- 4) камісар.

34. Вышэйшая судовая інстанцыя ў ВКЛ да 1581 г.:

- 1) вялікакняжацкі суд;
- 2) ваяводскі суд;
- 3) соймавы суд;
- 4) трыбунал.

35. Галоўным палітычным сапернікам ВКЛ з канца XV ст. стала:

- 1) Крымскае ханства;
- 2) Маскоўская дзяржава;
- 3) Залатая Арда;
- 4) Шведскае каралеўства.

36. Станаўленню беларускай мовы садзейнічала:

- 1) дзяржаўны статус у ВКЛ;
- 2) выданне на беларускай мове газет;
- 3) паланізацыя вышэйшага саслоў'я ў ВКЛ;
- 4) дзейнасць Брэсцкай друкарні ў 1550–1570 гг.

37. Люблінская унія была падпісана:

- 1) 1 ліпеня 1559 г.;
- 2) 1 ліпеня 1569 г.;
- 3) 1 ліпеня 1579 г.;
- 4) 1 ліпеня 1589 г.

38. Уніяцкая царква была падпарадкавана:

- 1) рымскаму папе;
- 2) уніяцкаму патрыярху;
- 3) канстанцінопальскаму праваслаўнаму патрыярху;
- 4) уніяцкаму мітрапаліту ў Маскве.

39. Рашаючая бітва ў ходзе казацка-сялянскай вайны 1648–1651 гг. адбылася пад:

- 1) Гомелем;
- 2) Бабруйскім;
- 3) Лоевам;
- 4) Магілёвам.

40. Прычынай палітычнага крызісу РП стала:

- 1) адсутнасць моцнай цэнтралізаванай улады;
- 2) геаграфічнае становішча РП;
- 3) адсутнасць дапамогі з боку суседзяў.

41. “Ліберум вета” – гэта:

- 1) права дэпутата сойма выказаць нязгоду з любой соймавай пастановай;
- 2) права шляхціча ўдзельнічаць ці не ўдзельнічаць у шляхецкім апалчэнні;
- 3) права дэпутата сойма патрабаваць адстаўкі караля;
- 4) права шляхты на свабоднае распараджэнне маёмасцю.

42. Сяляне і мяшчане Беларусі, пасля далучэння да Расійскай імперыі павінны былі плаціць дзяржаве:

- 1) падымны падатак;
- 2) падворны падатак;
- 3) падушны падатак;
- 4) падатак з кожнай сям’і.

43. У час далучэння да Расійскай імперыі асноўную колькасць хрысціян на беларускіх землях складалі:

- 1) каталікі;
- 2) праваслаўныя;
- 3) уніяты;
- 4) стараабрадцы.

44. Мяжа яўрэйскай аселасці ў Расійскай імперыі была ўведзена ў:

- 1) 1772 г.;
- 2) 1789 г.;
- 3) 1794 г.;
- 4) 1801 г.

45. Адным з заснавальнікаў таварыства філаматаў быў:

- 1) Т. Зан;
- 2) Я. Баршчэўскі;
- 3) С. Манюшка;
- 4) Ф. Савіч.

46. Мэтай шляхецкага паўстання 1830–1831 гг. было:

- 1) аднаўленне Рэчы Паспалітай у межах 1772 г.;
- 2) аднаўленне ВКЛ;
- 3) ўсталяванне ў Расійскай імперыі канстытуцыйнай манархіі;
- 4) усталяванне ў Расіі рэспубліканскага ладу.

47. Віленскі генерал-губернатар, які падавіў паўстанне 1863 г. у Літве і на Беларусі – гэта:

- 1) У. Назімаў;
- 2) М. Навасільцаў;
- 3) М. Мураўёў;
- 4) П. Сталыпін.

48. Упершыню ідэя пра існаванне самастойнага беларускага этнасу і яго права на нацыянальную аўтаномію ў складзе будучай расійскай рэспублікі была абгрунтавана:

- 1) К. Каліноўскім;
- 2) удзельнікамі групы “Гоман”;
- 3) прыхільнікамі “заходнерусізму”;
- 4) сябрамі БСГ.

49. Карэнныя змяненні, пераварот у грамадска-палітычным ладзе, які азначае звяржэнне старога і ўстанаўленне новага дзяржаўнага ладу – гэта:

- 1) рэвалюцыя;
- 2) змова;
- 3) паўстанне;
- 4) рэформа.

50. Ператварэнне, змяненне, перабудова якога-небудзь боку грамадскага жыцця пры захаванні асноў існуючага ладу – гэта:

- 1) змова;
- 2) рэформа;

- 3) паўстанне;
- 4) рэвалюцыя.

51. Самастойнае ажыццяўленне дзяржаўнай улады або шырокае ўнутранае самакіраванне, якое прадастаўляецца асобнай нацыянальнасці, што кампактна пражывае ў межах дзяржавы – гэта:

- 1) незалежнасць;
- 2) аўтаномія;
- 3) федэрацыя;
- 4) саюз.

52. Маніфест Часовага рабоча-сялянскага савецкага ўрада Беларусі аб утварэнні ССРБ быў прыняты:

- 1) 31 снежня 1918 г.;
- 2) 1 студзеня 1919 г.;
- 3) 5 студзеня 1919 г.;
- 4) 16 студзеня 1919 г.

53. Часовы рабоча-сялянскі савецкі ўрад Беларусі ўзначаліў:

- 1) З.Ф. Жылуновіч;
- 2) В.Ю. Ластоўскі;
- 3) А.Ф. Мяснікоў;
- 4) К.І. Ландар.

54. Рыжскі мірны дагавор паміж Савецкай Расіяй і Польшчай быў падпісаны ў:

- 1) сакавіку 1920 г.;
- 2) жніўні 1920 г.;
- 3) студзені 1921 г.;
- 4) сакавіку 1921 г.

55. Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік быў утвораны:

- 1) 30 снежня 1921 г.;
- 2) 30 снежня 1922 г.;
- 3) 30 снежня 1923 г.;
- 4) 30 снежня 1924 г.

56. Узбуйненні БССР адбыліся ў:

- 1) 1922 і 1924 гг.;
- 2) 1924 і 1925 гг.;
- 3) 1924 і 1926 гг.;
- 4) 1926 і 1928 гг.

57. Па Канстытуцыі БССР 1937 г. вышэйшым органам улады з'яўляўся:

- 1) Усебеларускі з'езд Саветаў;
- 2) Вярхоўны Савет ;
- 3) СНК БССР;
- 4) ЦВК БССР.

58. Свой першы залп “кацюшы” далі пад:

- 1) Віцебскам;
- 2) Мінскам;
- 3) Оршай;
- 4) Бабруйскам.

59. В.З. Харужая з'яўлялася адным з кіраўнікоў партыйнага падполля ў:

- 1) Віцебску;
- 2) Магілёве;
- 3) Мінску;
- 4) Оршы.

60. Вёска Хатынь была спалена разам з жыхарамі ў:

- 1) 1941 г.;
- 2) 1942 г.;
- 3) 1943 г.;
- 4) 1944 г.

61. Адзін са стваральнікаў Расонскага партыйна-камсамольскага падполля, камандзір партызанскага атрада, у даваенны час настаўнік фізікі і матэматыкі:

- 1) В. Корж;
- 2) М. Шмыроў;
- 3) П. Мазураў;
- 4) П. Машэраў.

62. “Суражскія вароты” былі ўтвораны ў:

- 1) 1941 г.;
- 2) 1942 г.;
- 3) 1943 г.;
- 4) 1944 г.

63. Першы абласны цэнтр Беларусі, вызвалены ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў – гэта:

- 1) Віцебск;
- 2) Гомель;
- 3) Магілёў;
- 4) Гродна.

64. Апошні абласны цэнтр Беларусі быў вызвалены ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў:

- 1) 26 чэрвеня 1944 г.;
- 2) 3 ліпеня 1944 г.;
- 3) 28 ліпеня 1944 г.;
- 4) 7 жніўня 1944 г.

65. БССР падпісала статут ААН у:

- 1) 1944 г.;
- 2) 1945 г.;
- 3) 1948 г.;
- 4) 1955 г.

66. З 1965 па 1980 гг. Кампартыю Беларусі ўзначальваў:

- 1) П.М. Машэраў;
- 2) К.Т. Мазураў;
- 3) П.К. Панамарэнка;
- 4) В.Ф. Купрэвіч.

67. Катастрофа на Чарнобыльскай АЭС адбылася 26 красавіка:

- 1) 1980 г.;
- 2) 1982 г.;
- 3) 1986 г.;
- 4) 1990 г.

68. Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце БССР была прынята:

- 1) 27 ліпеня 1990 г.;
- 2) 19 верасня 1991 г.;
- 3) 15 сакавіка 1994 г.;
- 4) 10 ліпеня 1994 г.

69. Новая назва дзяржавы – “Рэспубліка Беларусь” – і новая дзяржаўная сімволіка былі зацверджаны:

- 1) 27 ліпеня 1990 г.;
- 2) 19 верасня 1991 г.;
- 3) 15 сакавіка 1994 г.;
- 4) 10 ліпеня 1994 г.

70. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь была прынята:

- 1) 27 ліпеня 1990 г.;
- 2) 19 верасня 1991 г.;
- 3) 15 сакавіка 1994 г.;
- 4) 10 ліпеня 1994 г.

71. А.Р. Лукашэнка ўпершыню быў абраны Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь ў:

- 1) снежні 1991 г.;
- 2) лістападзе 1993 г.;
- 3) маі 1994 г.;
- 4) ліпені 1994 г.

72. Звання “Герой Беларусі” першым быў удастоены:

- 1) П. Клімук;
- 2) М. Чаргінец;
- 3) У. Карват;
- 4) У. Мулявін.

73. Верхняй палатай беларускага парламента з’яўляецца:

- 1) Нацыянальны сход;
- 2) Савет Рэспублікі;
- 3) Палата прадстаўнікоў;
- 4) Вярхоўны Савет.

74. Дзень незалежнасці Рэспублікі Беларусь (Дзень Рэспублікі) святкуецца:

- 1) 15 сакавіка;
- 2) 25 сакавіка;
- 3) 3 ліпеня;
- 4) 27 ліпеня.

ПЕРАЛІК РЭФЕРАТАЎ

1. Адметныя старонкі гісторыі маёй малой радзімы (пра месца (горад, вёску) свайго нараджэння).
2. Дзяржава як асноўны палітычны інстытут.
3. Білінгвізм – характэрная рыса сучаснай беларускай нацыі.
4. Культура ў Вялікім Княстве Літоўскім.
5. “Гоман” і дзейнасць беларускіх народнікаў.
6. Дасягненні і трагедыі савецкай эпохі.
7. Памяць пра Вялікую Айчынную вайну вечно жыве ў нашых сэрцах (на прыкладзе свайго сям’і).
8. Распад СССР і яго прычыны.
9. Этнічны склад сучаснай Беларусі.
10. Гісторыя і сімвалічнае значэнне Дзяржаўнага сцяга.
11. Усебеларускія народныя сходы і іх роля.
12. Саюзная дзяржава Беларусі і Расіі.
13. Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь.
14. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь як гарант канстытуцыі, правоў і свабод грамадзян.
15. Веча і сойм як правобраз парламента.
16. Роля палітычных партый у развіцці дзяржавы.
17. Функцыі і паўнамоцтвы мясцовых органаў кіравання і самакіравання.

Літаратура для самастойнай працы

1. Геноцид белорусского народа = Genocide of the Belarusian people : информационно-аналитические материалы и документы / Генеральная прокуратура Республики Беларусь ; под общей редакцией А. И. Шведа. – Минск : Беларусь, 2022. – 175 с.
2. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучэбны дапаможнік / І. А. Марзалюк [і інш.] ; пад агульнай рэдакцыяй І. А. Марзалюка. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2022. – 447 с.
3. Гісторыя Беларусі (у кантэксце сусветных цывілізацый) : вучэбны дапаможнік / В. І. Галубовіч [і інш.] ; пад рэд. Н. І. Палетаевай, Ю. М. Бохана. – Мінск : Экаперспектыва, 2013. – 359 с.
4. История Беларуси в контексте европейской цивилизации : учебное пособие для студентов учреждений высшего образования / С. А. Елизаров [и др.]. – 2-е изд., испр. – Минск : Вышэйшая школа, 2016. – 339 с.
5. Каханоўскі, А. Г. Гісторыя Беларусі другой паловы XIX – пачатку XX ст. / А. Г. Каханоўскі ; Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. – Мінск : БДУ, 2017. – 251 с.
6. Мысліцелі і асветнікі Беларусі X–XIX стст. : энцыклапедычны даведнік. – Мінск : Беларуская энцыклапедыя, 1995. – 671 с.
7. Новик, Е. К. История Беларуси. С древнейших времен до 2012 года : учебное пособие для студентов вузов / Е. К. Новик [и др.]. ; под ред. Е. К. Новика. – Минск : Вышэйшая школа, 2012. – 542 с.
8. Становление и развитие белорусской государственности / А. Г. Кохановский [и др.]. – Минск : Белорусский государственный университет, 2011. – 42, [2] с.
9. Яковчук, В. И. Теория и практика государственного управления: история развития : пособие / В. И. Яковчук. – Минск : Академия управления при Президенте Республики Беларусь, 2016. – 164 с.

Вучэбнае выданне

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСКАЙ ДЗЯРЖАЎНАСЦІ

Рабочы сшытак для самастойнай працы
студэнтаў завочнай формы навучання

Укладальнік:

Хаданёнак Віктар Мамертавіч

Рэдактар *А.В. Пухальская*
Карэктар *А.В. Пухальская*
Камп'ютарная вёрстка *В.С. Гармазава*

Падпісана да друку 10.04.2023. Фармат 60x90¹/₁₆ Ум. выд. аркушаў 5,6.
Ул-выд. арк. 4,5. Тыраж 145 экз. Заказ 107.

Установа адукацыі “Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт”
210038, г. Віцебск, Маскоўскі пр-т, 72.
Надрукавана на рызографе ўстанова адукацыі
“Віцебскі дзяржаўны тэхналагічны ўніверсітэт”.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка
друкаваных выданняў № 1/172 ад 12.02.2014.
Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка
друкаваных выданняў № 3/1491 ад 30.05.2017.